

Maandag 28 juni 1915 – ochtendeditie

Diksmuide.

Uit de (Belgische) Legerbode:

Wanneer het grauwe morgenlicht van de 25^e oktober daagt, is de kalmte gevolgd op al het tragische van de nacht. Zwaar beproefd, heeft het uitgeputte Duitse leger een schuilplaats achter zijn linies gezocht, enige honderden meters van de onzen verwijderd. De Belgische artillerie houdt ze onder vuur. De Duitse stukken integendeel zwijgen, als waren ze buiten adem.

Vóór onze loopgraven is het een verschrikkelijk toneel. Te midden van overblijfsels van wapens en uniformen liggen de Duitse lijken bij honderden; gewonden kruipen naar onze stellingen, arme, kreunende wezens met bloed en slijk bedekt. Onze geneesheren trachten hen moedig ter hulp te komen ... en ginder schieten de moordenaars op hen.

Bij het doorzoeken van de puinen van woningen, is de nabijheid van sommige loopgraven, hebben onze patrouilles een vijftigtal Duitse infanteristen ontdekt meer dood dan levend, verstompt en bevend over al hun leden. Slechts een jong officier van aanmatigend uitzicht steekt af op zijn manschappen. Hij is een van de jonge vrijwilligers, die nauwelijks enige weken geleden Duitsland hebben verlaten: Diksmuide is hun eerste gevecht. De officier, die men onderzoekt, wordt in het bezit van dumdkogels gevonden. Bij admiraal Ronarch, aan de halte van Kaaskerke, gebracht, maakt hij gebruik van een ogenblik onoplettendheid om te trachten weg te vluchten. Met één schot wordt hij door een marinier neergeveld.

Weldra echter herneemt de beschieting door de Duitse artillerie heviger dan ooit: een granaat maakt het bijgebouw van de halte van

Kaaskerke, waar de admiraal zich bevond, met de grond gelijk. Als door een wonder is niemand gekwetst. In het bruggenhoofd wordt er bijzonderlijk gemikt op de omstreken van het kerkhof; de vijand beproeft langs daar een nieuwe aanval, welke door het bataljon Collijns bij middel van geweervuur afgeslagen wordt. Hetzelfde gebeurt met verschillende pogingen tot offensief die zowat overal ondernomen worden, met bijzondere hevigheid in de zuidoostelijke sector.

Maar het genoemde bataljon, dat sedert de 23^e 's avonds in zijn vernielde loopgraven weerstand biedt, heeft grotelijks behoefte te worden afgelost. Deze zorg zal te beurt vallen aan het bataljon Decamps, van het 11^e linieregiment, dat men opnieuw tot de beschikking van kolonel Jacques heeft kunnen stellen. De hevigheid van het bombardement belet echter deze opdracht vóór 5 uur 's avonds tot een goed einde te brengen.

Daar het de enige reserve is die niet in linie staat, zal het afgeloste bataljon (2/12), ondanks zijn vermoeienis, nochtans waakzaam moeten blijven, want men meldt reeds dat aanzienlijke vijandelijke troepenmachtten samentrekken tussen Vladslo en Klerken.

De duisternis is gevallen zonder dat het kanonvuur verminderde, het was zo hevig dat te Diksmuide de puinen opnieuw in brand geschoten worden en dat, in de loopgraven van de linkeroever, slechts het stoïcisme van de mariniers deze helse toestand kan doorstaan. Het regent bij stromen, het terrein is nog slechts een kleverig slijk, de mannen bibberen van koude en hun verkleumde handen hebben moeite om het geweer vast te houden.

Vanaf 8 uur rukt de vijand, die dank aan de duisternis tot heel dicht bij de loopgraven is kunnen naderen, langs de weg naar Esen op het bataljon van het 11^e (4/1) aan, dat langs beide kanten van deze weg

heeft stelling genomen. Een snelvuur brengt de eerste aanval tot staan; weldra wordt hij gevolgd door een tweede, die hetzelfde lot ondergaat.

Op de regen is een echte storm gevolgd; het akelige gehuil van de wind mengt zich met het geraas der ontploffende granaten, want Diksmuide en de linkeroever worden nog steeds hardnekkig beschoten. Een regen schroot stort neer op de woning waar de staf van kolonel Jacques gevestigd is: dak en muren worden doorboord, zodat de wind- en regenvlagen er vrij spel genieten.

De nacht is pikdonker: het is onmogelijk tien stappen voor zich uit te zien; de Duitsers maken er gebruik van om al kruipend, in kleine groepen, vooruit te komen tot aan de voet van de loopgraven, tot aan de boord van de IJzer, en laten zich ter plaatse afmaken.

Soms duikt van uit de dichte duisternis, plots een huilende massa op enkele meters afstand. Met geweerschoten, met bajonetsteken en kolfslagen, worden zij telkens door de verdedigers afgemaakt.

Een gevecht van deze aard heeft rond 1 uur 's morgens plaats gegrepen, bij de weg naar Esen, wanneer plots enige honderden Duitsers, door een majoor aangevoerd, vooruit springen en ondanks het geweervuur dat het 4/1 van het 11^e linieregiment op hen richt, op stormpas de weg doet inslaan, alles wat zij op hun doortocht ontmoeten omver werpen, richten zich als een stortvloed naar Diksmuide en bereiken de Grote Markt, waar zij door geweerschoten en wilde kreten een paniek trachten te verwekken. Maar op de Grote Markt is het leeg en stil. Slechts enkele afgezonderde soldaten worden op de doortocht gevangen genomen; zij zijn misschien een twintigtal welke, door de Duitsers met kolfslagen voor zich uit gedreven worden en die er slechts aan denken alarm te geven, al roepende: "De moffen! De moffen!"

De huilende bende, nog steeds vooruitgegaan door haar enkele gevangenen, komt aan de brug over de IJzer; het hoofd der colonne is er over getrokken alvorens men heeft kunnen uitmaken of men met vluchtelingen ofwel met vijanden te doen heeft. Wanneer alle vergissing onmogelijk is begint een machinegeweer, dicht bij de brug opgesteld, in de hoop te schieten; een dertigtal Duitsers vallen neer; alles wat er achter hen aan komt gestormd, maakt in paniek rechtsomkeer, vlucht naar Diksmuide en zoekt een schuilplaats in de kelders, waar de onzen ze bij het aanbreken van de dag gaan gevangen nemen.

Maar het overige van de groep, met de majoor aan het hoofd en de klaroen die de aanval blaast, vervolgt zijn weg door de donkere nacht naar de halte van Kaaskerke, onder het roepen van "Gloria! Gloria!" Zij gaat, zonder het op te merken, voorbij het huis van de staf van kolonel Jacques, waar men snel alle licht heeft gedoofd: maar daar tegenover blijft een Franse hulppost verlicht; een salvo geweervuur doodt een geneesheer en een aalmoezenier.

Aan de spoorwegovergang te Kaaskerke, stuit de bende op de bareel welke men de tijd gehad heeft te sluiten. Van uit de naburige dekkingsloopgraven, door marinefuseliers bezet, wordt geweervuur op hen geopend. De Duitsers spoeden zich naar weiden in de omtrek. Onder doodsb bedreigingen eisen zij dat de gevangenen hun de plaats van de batterijen zouden aanduiden. Niemand spreekt. Op staande voet schieten zij enige gevangenen voor het hoofd; de anderen weigeren nog steeds verraders te worden. En toch bevinden de vuurmonden zich daar, op misschien honderd meter afstand, en in de dichte duisternis weet de vijand ze niet te onderscheiden ... De bende overigens, verdwaald in de duisternis, en zich verloren voelend, is door de angst gedreven uiteen gegaan. Tegen de morgen zal zij zich bij groepjes doen omsingelen. Een klein groepje, aangevoerd door de Duitse majoor, zal echter tot het uiterste

weerstaan, nadat de aanvoerder de laatste gevangenen, die hij niet heeft losgelaten, heeft doen fusilleren. Een bajonetsteek zal hem zijn misdaad doen uitboeten, terwijl de helft van zijn mannen zal worden gedood, de andere helft gevangen gemaakt.

Schuldig bevonden aan moord, zullen op bevel van de admiraal vier gevangenen op staande voet worden gefusilleerd.

Aldus zal dit avontuur eindigen, dat tragisch had kunnen worden zonder de wondere koelbloedigheid, waarvan de onzen en de marinefuseliers blijk gaven. Ondanks het onverklaarbare binnendringen van de vijand in onze stelling, ondanks de angst van de stormachtige nacht, het geweervuur, het geraas en de onzekerheid over wat er gebeurde, verlaat niemand de loopgraven, aldus trouw het bevel nakomen: de plaats te behouden tot de dood.

Dit ongewoon incident zal het laatste zijn dat de brigade van het 11^e en het 12^e linieregiment zal kennen. De 26^e oktober, om 8 uur, kondigt de generaal inderdaad aan kolonel Jacques aan dat de Senegalezen zijn manschappen komen aflossen. Maar daar de beschieting met haar gewone hevigheid woedt, is de weg van Kaaskerke naar Diksmuide bijna niet begaanbaar; de zwarte bataljons zullen slechts langzamerhand, gedurende de zeldzame ogenblikken van verpozing, naar de rechteroever van de IJzer kunnen sluipen. Velen van onze dapperen zullen buiten gevecht gesteld worden alvorens de brug te bereiken.

Om 2 uur 's namiddags wordt de staf van de Senegalezen, die, vergezeld van majoor Hougardy, van het 1^e linieregiment, zich in een huis te Diksmuide heeft gevestigd, bedolven onder de puinen van de woning welke een granaat heeft doen ineenstorten. Een detachement van onze genietroepen – van die prachtige pioniers, die sedert het begin van de slag, dag en nacht aan het werk zijn, onder

het vuur van de vijand de muren opblazen die het geschut hinderen, haastig enige netten prikkeldraad spannen, het voetvolk helpende bij het aanleggen van de loopgraven – gaat de officieren bevrijden, die helemaal door het puin begraven zijn. Allen zijn bijna ongedeerd, behalve de ongelukkige majoor Hougardy, wiens beide benen gebroken zijn ... En zo haalt men ook een tiental Duitsers van onder de puinen, half dood van uitputting: het zijn de laatste vluchtelingen van het avontuur van de afgelopen nacht.

Onder de onvermoeibare beschieting is de aflossing, welke door de Senegalezen en een bataljon van het 11^e linie gedaan wordt, slechts uiterst langzaam kunnen geschieden, ofschoon de vijand, naar alle waarschijnlijkheid tijdelijk vernietigd, niet meer aanvalt. Het is 11 uur 's avonds wanneer de laatste compagnie van het 12^e de loopgraven kan verlaten, op 26 oktober te middernacht, na het commando van het bruggenhoofd te hebben overgedragen aan de kolonel van het regiment Senegalezen.

Slechts het 2^e bataljon van het 11^e heeft nog de twee compagnieën in de linies moeten laten welke nog steeds de loopgraven bezetten aan mijlpaal 16 van de IJzer en die welke aan de Rodepoorthoeve liggen. Deze laatsten zullen de 27^e afgelost worden, de anderen eerste de 30^e oktober.

Wat de Belgische batterijen betreft, hoe bitter zij ook geleden hebben zullen zij toch nog tot de 8^e november in het vuur moeten blijven, het tijdstip waarop de Franse artillerietroepen – veld- en zware stukken – voldoende zullen zijn om aan de onzen toe te laten terug te trekken.

Rond dezelfde datum ook zullen de marinefuseliers het einde van hun kruisweg bereiken. Dezelfde dag waarop de brigade B Diksmuide verliet – aan het legerorder vermeld met de Belgische eenheden die

haar werking ondersteunden, voor haar vaandels het kruis der dapperen bekomen – verleende de koning aan admiraal Ronarch de decoratie van grootofficier der Leopoldsorde als blijk van de prachtige wijze waarop hij de verdediging had geleid. Zijn taak was nochtans niet geëindigd. Tot de 10^e november zal hij met zijn heldhaftige mariniers aan Diksmuide vastgeklampt blijven, nog steeds de vijandelijke drukking tegenhoudend, ondersteund door andere Franse contingenten en ook Belgische troepen.

Al deze mannen zullen prachtig blijven tot het eind toe, ploeterend in de modder, nauwelijks gekleed, blootgesteld aan al de guurheid van het afschuwelijke seizoen, onophoudelijk beschoten, voortdurend in alarm, want, ofschoon de Duitsers hun voornaamste poging meer naar het zuiden gericht hebben, zullen zij toch niet ophouden even hardnekkig Diksmuide te bestoken.

Eindelijk zullen zij in zijn puinhopen vaste voet hebben, maar zij zullen de IJzer niet over komen.

Wat betreft de rol door de brigade B van de derde Belgische legerdivisie gespeeld, in een der schoonste verdedigingen welke de militaire geschiedenis kan boeken, zij liep ten einde op 27 oktober. Zij had, gedurende deze heldengevechten, meer dan een vierde van haar effectieven verloren; haar kaders waren verschrikkelijk gedund. Het 11^e linie verloor 17 officieren op 44; het 12^e verloor er 19 op 42.

Het lijden dat zij te verduren had tijdens de elf dagen en elf nachten dat zij op de eerste verdedigingslinie stond, blootgesteld aan een onophoudelijk bombardement van ongekende hevigheid, aanval na aanval afslaand, gaat alle beschrijving te boven. Het edel bloed vloeiend uit duizend wonden, behield zij nochtans tot het einde toe haar vurige ziel en haar ijzeren wil. En haar dapperheid, evenals die

van de batterijen en de bataljons welke haar zo schitterend terzijde stonden, straalt met de helderste glans.

Tot al deze troepen spreekt de naam “Diksmuide”, prijkend in de plooiën der vaandels en op de schilden der vuurmonden, op geestdriftige wijze over hun dapperheid en zelfverloochening, over eer en plichtsbetrachting. Het kruis van de Leopoldsorde, dat op de vaandels van het 11^e en van het 12^e linieregiment prijkt, is wel het symbool van een schitterende glorie en haar glans flikkert voortaan met onsterfelijke pracht in de ogen van het vaderland.

Maandag 28 juni 1915 – avondeditie

Het Belgisch moratorium.

Onze correspondent schrijft uit Brussel:

Bij besluit van de gouverneur-generaal zijn de moratoire bepalingen met een maand verlengd en dus tot 31 juli van kracht verklaard.

Aan de grens van Duits Oost-Afrika.

Uit Havre wordt aan het Belgisch informatiebureau gemeld:

Volgens een telegram, toegekomen aan het ministerie van koloniën, heeft een Belgische colonne, onder bevel van luitenant Puck Chaudoir, Kissignies, in Duits Oost-Afrika, bezet, na het fort dat dit belangrijk station beheerst, stormenderhand te hebben genomen.

Kissignies, gelegen op de noordoostelijke oever van het Kivumeer, was het voornaamste steunpunt van de Duitsers aan de oostelijke Kongogrens, van waar sedert de maand september onophoudende aanvallen op de Belgische posten uitgingen. De stelling, gevormd

door een betonfort, gebouwd in 1913, werd gedurende de eerste oorlogsmaanden nog door bijkomende verdedigingswerken versterkt; het bezit van deze stelling heeft ook een strategische waarde door het feit dat zij op het kruispunt ligt van de 6 tot 10 meter brede hoofdwegen, die Kissignies met de stations van het binnenland verbinden.

Daar de aanval bij overrompeling plaats had, waren de verliezen aan Belgische kant zeer gering.

Het aantal Belgen van 18 tot 25 jaar, dat zich in het niet bezette gedeelte van België en in Frankrijk voor de militie heeft aangegeven, bedraagt 20.144.